

Latvijas iedzīvotāji visbiežāk baidās no čūskām, iespējas saslimt ar vēzi un augstuma

Tikai katrs piektais iedzīvotājs atzīst, ka tam nepiemīt neviena no fobijām

Visiem garīgi veseliem cilvēkiem piemīt bailes. Tās ir viens no mūsu psiholoģiskajiem aizsargmehānismiem, kas ļauj mums izvairīties no dažādiem dzīvības un veselības apdraudējumiem. Taču mēdz būt cilvēki, kuriem saistībā ar atsevišķām lietām, procesiem vai parādībām piemīt tik lielas, paniskas, iracionālas un pastāvīgas bailes, ka tās jau ir raksturojamas kā traucējošas. Smagākos gadījumos šādas bailes tiek sauktas par fobijām.

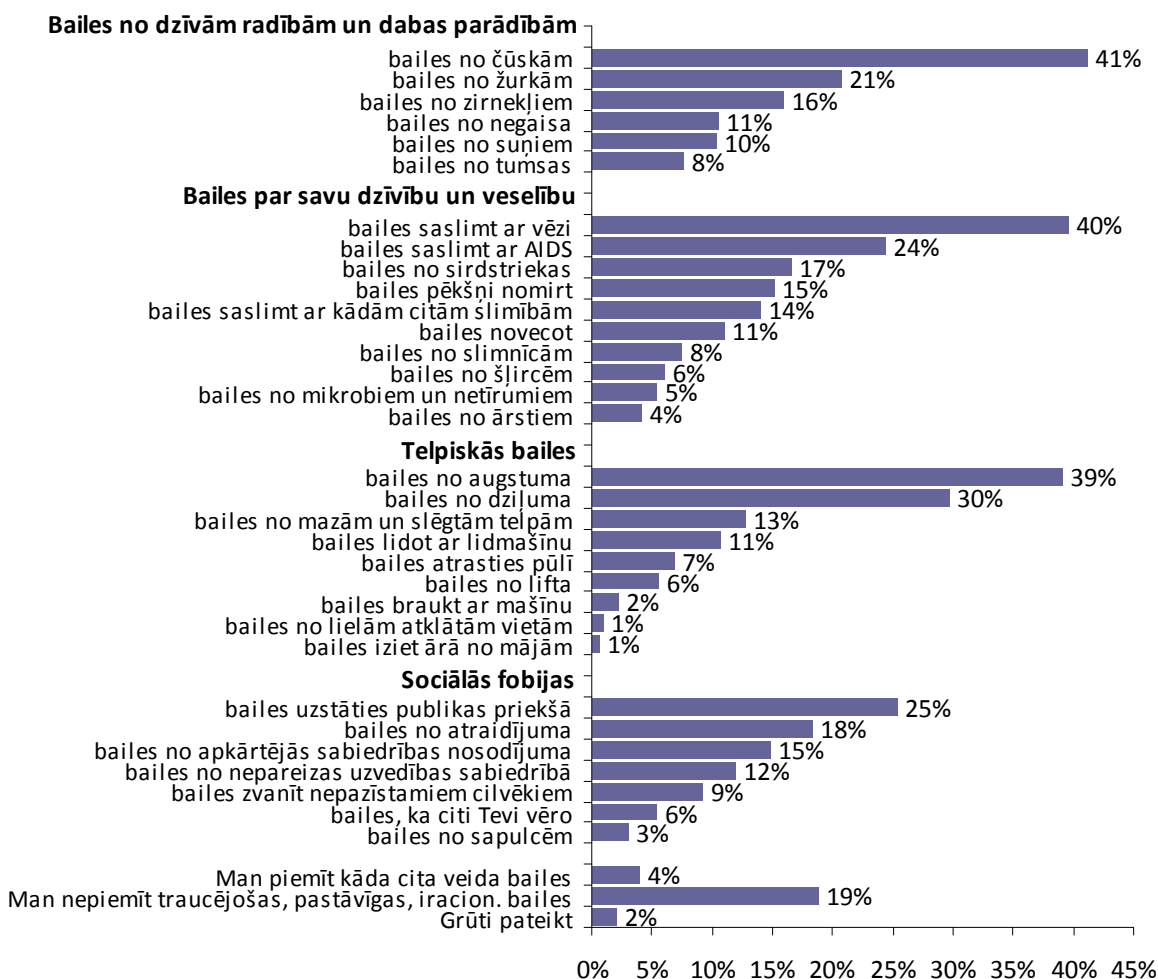
Lai noskaidrotu, cik izplatītas ir dažādas fobijas Latvijas iedzīvotāju vidū, pētījumu centrs SKDS 2011.gada jūlijā veica šai tēmai veltītu Latvijas iedzīvotāju aptauju.

Pētījuma rezultāti liecina, ka Latvijā visbiežāk izplatītās fobijas ir bailes no čūskām (no tām baidās 41% iedzīvotāju), bailes saslimt ar vēzi (40%) un bailes no augstuma (39%).

Dažādu fobiju izplatība Latvijas iedzīvotāju vidū

Q: "Lūdzu, atzīmējiet, visas tās lietas, procesus un parādības, saistībā ar kurām Jums piemīt traucējošas, pastāvīgas, iracionālas, paniskas bailes."

2011.gada jūlijs/ visi respondenti

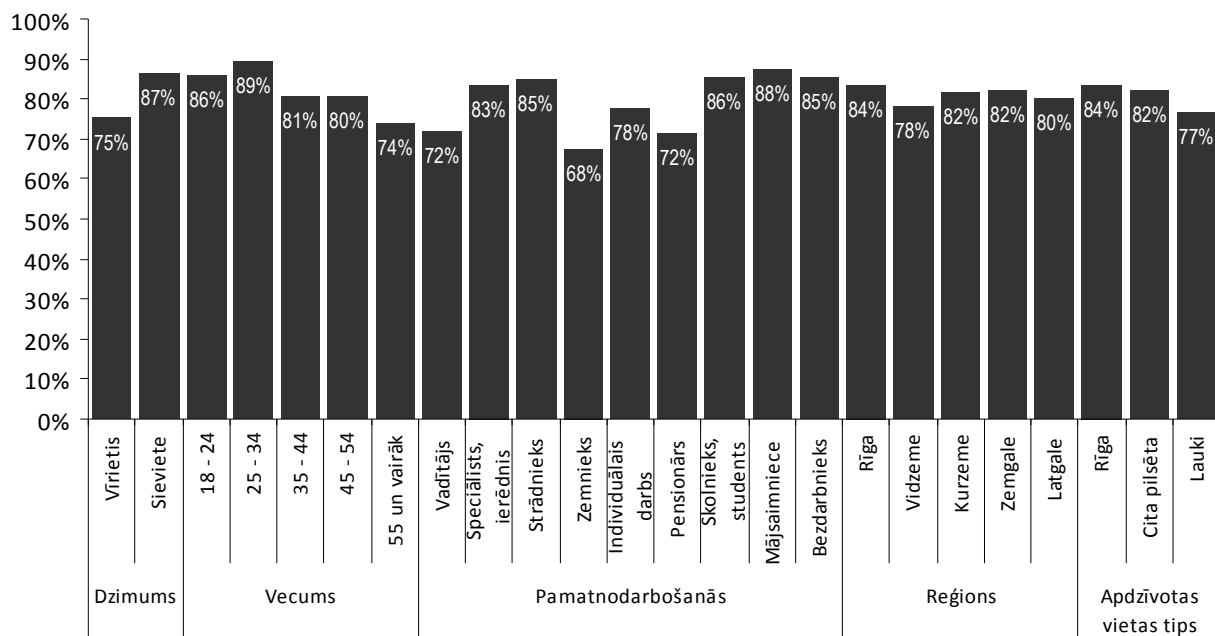
Saskaņā ar aptaujas datiem saistībā ar dzīvām radībām un dabas parādībām salīdzinoši liela daļa iedzīvotāju izjūt bailes ne tikai no čūskām (41%), bet arī no žurkām (21%), zirnekļiem (16%), negaisa (11%) un suņiem (10%). Savukārt 8% iedzīvotāju apgalvo, ka baidās no tumsas.

Aptaujas rezultāti saistībā ar bailēm par savu dzīvību un veselību liecina, ka bez bailēm saslīmt ar vēzi (40%) salīdzinoši plaši Latvijas iedzīvotāju vidū ir izplatītas arī bailes saslīmt ar AIDS (24%), bailes saslīmt ar kādām citām slimībām (14%), bailes no sirdstriekas (17%), bailes pēkšņi nomirt (15%) un bailes novecot (11%). Ne tik bieži Latvijas iedzīvotāji baidās no slimnīcām (8%), šļircēm (6%), mikrobiem un netīrumiem (5%) un ārstiem (4%).

Saistībā ar telpiskām bailēm aptaujas rezultāti liecina, ka bez bailēm no augstuma (39%) Latvijā ļoti izplatītas ir arī bailes no dziļuma (30%). Tāpat salīdzinoši bieži iedzīvotāji baidās no mazām un slēgtām telpām (13%) un lidot ar lidmašīnu (11%). Savukārt mazāk izplatītas ir bailes atrasties pūlī (7%), bailes pārvietoties ar liftu (6%) un bailes braukt ar automašīnu (2%). Tāpat saskaņā ar aptaujas datiem apmēram katram simtajam iedzīvotājam piemīt bailes no lielām un atklātām vietām (1%) un pat bailes iziet no mājām (1%).

Savukārt saistībā ar dažādām sociālajām fobijām Latvijā visizplatītākās ir bailes uzstāties publikas priekšā (25%), bailes no atraidījuma (18%), bailes no apkārtējās sabiedrības nosodījuma (15%) un bailes no nepareizas uzvedības sabiedrībā (12%). Mazāk izplatītas ir bailes zvanīt nepazīstamiem cilvēkiem (9%), bailes, ka citi Tevi vēro (6%) un bailes no sapulcēm (3%).

Iedzīvotāju īpatsvars dažādās grupās, kuriem piemīt traucējošas, pastāvīgas, iracionālas, paniskas bailes

Bāze: visi respondenti

SKDS dati

Aptaujas rezultāti liecina, ka tikai katram piektajam (19%) Latvijas iedzīvotājam nepiemīt nevienas no iepriekš uzskaitītajām vai kādām citām bailēm tādā pakāpē, ka tās būtu raksturojamas kā traucējošas, pastāvīgas, paniskas un iracionālas.

Aptaujas rezultāti atklāj arī dažādus interesantus aspektus atsevišķās respondentu sociālajās un demogrāfiskajās grupās.

Lai gan saskaņā ar aptaujas datiem daudzas no bailēm sievietēm piemīt biežāk nekā vīriešiem, tikai katrs ceturtais vīrietis (25%) ir atzīmējis, ka tam nepiemīt neviena no fobijām. Turklāt dati liecina, ka bailes no nepareizas uzvedības sabiedrībā vīriešiem (14%) piemīt biežāk nekā sievietēm (10%).

Saskaņā ar aptaujas rezultātiem sociālās fobijas kopumā biežāk piemīt gados jaunākajiem iedzīvotājiem un vecumam pieaugot ir vērojama tendence to izplatībai pamazām samazināties. Cita veida fobijām šāda sakarība nav tik izteikta.

Interesanti, ka pilsētnieki biežāk baidās no čūskām (43%) un zirnekļiem (18%), bet laukos dzīvojošie – no negaisa (19%).

Tāpat aptaujas dati liecina, ka salīdzinoši biežāk dažāda veida bailes piemīt iedzīvotājiem vecumā no 18 līdz 34 gadiem (88%), māsaimniecēm (88%), skolniekiem un studentiem (86%), fiziska darba strādniekiem (85%) un bezdarbniekiem (85%). Savukārt no Latvijas reģioniem visbailīgākie cilvēki dzīvo Rīgā – 84% rīdzinieku ir apgalvojuši, ka izjūt pastāvīgas, lielas, paniskas un iracionālas bailes.

Salīdzinoši retāk dažāda veida bailes piemīt gados vecākajiem iedzīvotājiem (55 gadi un vairāk: 74%), augstākā un vidējā līmeņa vadītājiem (72%), zemniekiem (68%), pensionāriem (72%) un lauku apvidos dzīvojošajiem (77%). Savukārt no Latvijas reģioniem vismazāk bailīgie cilvēki dzīvo Vidzemē (78%).

Kā norāda psiholoģe Marija Ābeltiņa, „visticamāk, daļa respondentu atzīmēto baiļu nav klasificējamas kā fobijas to klīniskajā izpratnē. Fobijas gadījumā bailēm būtiski jātraucē ikdienas dzīve un aktivitātes. Piemēram, par fobiju mēs varam runāt, ja cilvēks atsakās no spīdoša darba piedāvājuma, jo jaunajā darba vietā jālieto lifts vai arī cilvēks izvairās lidot ar lidmašīnām, pat ja tas ir izdevīgāk, ātrāk un ērtāk. Tomēr aptaujas rezultāti norāda, ka lielāka daļa no Latvijas iedzīvotājiem izjūt izteiktu baiļu diskomfortu. Šajā situācija svarīgi atcerēties, ka paniskās bailes un fobijas labi padodas psihoterapijai. Cilvēkam nav jāsamierinās ar traucējošām izjūtām kā ar kaut ko pašsaprotamu un nav jāgaida, kamēr tās attīstās līdz fobijas līmenim, lai meklētu profesionālu psiholoģisko palīdzību un sāktu dzīvot kvalitatīvāk, drošāk un mierīgāk.”

2011.gada jūlija aptaujas tehniskā informācija

Atbildes uz jautājumiem:

„Sekojošajā sarakstā ir uzskaitītas lietas, procesi un parādības no kā daudziem cilvēkiem mēdz būt traucējošas, pastāvīgas, iracionālas, paniskas bailes (t.i. fobijas). Lūdzu, atzīmējiet, visas tās lietas procesus un parādības, saistībā ar kurām Jums piemīt traucējošas, pastāvīgas, iracionālas, paniskas bailes.”

Dati iegūti SKDS interneta aptaujā, kurā piedalījās pētījumu centra SKDS WEB paneļa dalībnieki. Aptaujas veikšanas laiks: 12.07.2011. līdz 17.07.2011. Ar kvotu izlases metodi kopumā tika aptaujāti 1005 respondenti vecumā no 18 līdz 74 gadiem. Izlase ir reprezentatīva attiecībā pret ģenerālo kopumu. Pētījuma statistiskā kļūda kopējiem atbilžu sadalījumiem nepārsniedz + / - 3.1% robežas.

Aptaujas veicējs

Sabiedriskās domas pētījumu centrs **SKDS**

Baznīcas iela 32-2, Rīga, Latvija, LV-1010

Tālr.: 67 312 876, fakss: 67 312 874

E-mail: skds@skds.lv

www.skds.lv